

Vad betyder egentligen riksdagsbeslutet den 21 oktober?

Efter en vår och sommar fylld av osäkerhet är det nu positivt att beslut om justeringar inom elcertifikatsystemet tagits, vilka förbättrar systemets förutsättningar och funktion. Därmed kan vi nu vänta oss att prisnivåerna återställs vilket är positivt både för existerande och nya investerare.

Stödet till förnybar elproduktion har varit mycket framgångsrikt för att snabbt bygga ut den förnybara elproduktionen till en låg kostnad för elkonsumenterna. Utbyggnaden har mer eller mindre skett enligt plan, men det senaste året har vi sett en tydlig inbromsning på grund av sjunkande intäktsnivåer. Nedgången beror till största delen på att elcertifikatpriserna inte har kunnat kompensera för det låga elpriset. Elcertifikatpriserna har i sin tur varit låga på grund av det överskott som har ackumulerats, huvudsakligen kopplat till differenser mellan utfall och prognos.

Justeringar

Justeringarna bestod dels av så kallade tekniska justeringar av kvotkurvan för att kunna uppfylla det tidigare nationella målet till år 2020, dels av justeringar för att möjliggöra en ambitionshöjning av målet till år 2020.

1. Tekniska justeringar för att åtgärda tidigare prognosfel. Nuvarande kvoter sattes för fem år sedan, då differenserna mellan utfall och underliggande prognoser varit relativt stora har ett överskott av elcertifikat på marknaden byggts upp. Överskottet beror framför allt på att den faktiska elanvändningen varit lägre än vad Energimyndigheten förutsåg när nuvarande kvoter sattes. Även en underskattning av produktion har ökat på överskottet, kopplat till befintliga anläggningar driftsatta innan det gemensamma systemet med Norge infördes 2012. Temporära över- och underskott förekommer i elcertifikatsystemet då differenser mellan utfall och prognos är att vänta, detta åtgärdas genom just tekniska justeringar vid förbestämda tidpunkter – så kallade kontrollstationer. De tekniska justeringarna är ett resultat av en sådan kontrollstation.

Eftersom produktionen varit högre än väntad och elanvändningen varit lägre, fanns två drivkrafter bakom en höjning av kvoterna. Hade i stället elanvändningen varit lägre än väntat skulle kvoterna justerats ner.

2. En höjning av ambitionsnivån. Nuvarande Regering ville höja målsättningen för elcertifikatsystemet, vilken i sin tur kräver kvothöjningar. Det svenska målet var tidigare att finansiera 25 terawattimmar (TWh) till 2020 jämfört med 2002, och det nya målet är nu 30 TWh. I praktiken är ambitionshöjningen endast en höjning med 2 TWh, då 3 TWh mer än väntat ingick i övergången till ett gemensamt elcertifikatsystem. Med andra ord, 3 av 5 TWh är inte nya anläggningar i det gemensamma systemet med Norge som löper mellan 2012-2020.

Svenska mål 2020	<i>Mål</i>
2003-2020	25 TWh
2003-2020 NY!	30 TWh
<i>Målhöjning</i>	<i>5 TWh</i>

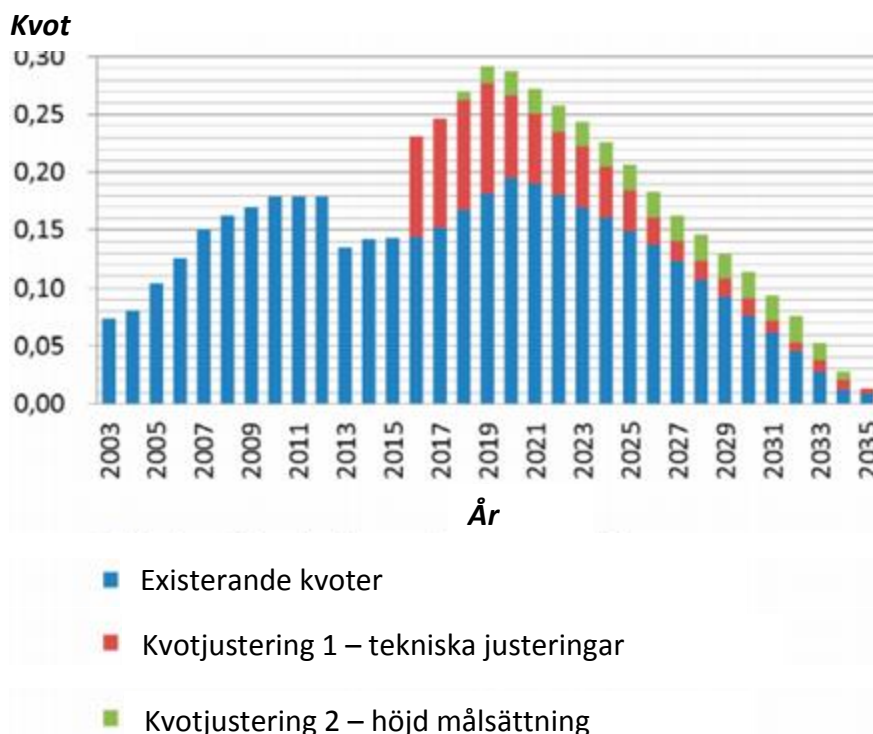
<i>Extra övergångsproduktion</i>	3 TWh
<i>Ny produktion</i>	2 TWh

Det har följande effekt på nationella målen i det gemensamma systemet med Norge:

Gemensamma mål 2020	<i>Svenska mål</i>	<i>Norska mål</i>	<i>Totala mål</i>
2012-2020	13,2 TWh	13,2 TWh	26,4 TWh
2012-2020 NY!	15,2 TWh	13,2 TWh	28,4 TWh
<i>Målhöjning</i>	<i>2 TWh</i>		

Eftersom dessa är finansieringsmål snarare än utbyggnadsmål tas ingen hänsyn till om utbyggnaden sker i Sverige eller i Norge. Med andra ord ska Sverige finansiera 15,2 TWh utbyggnad och Norge 13,2 TWh, oavsett var dessa TWh byggs. Sverige har alltså rätt att tillgodoräkna sig utbyggnaden i Norge i sitt mål, och tvärtom.

Grafen nedan visar föregående kvotnivåer med tillagda justeringar. Dessa justeringar kommer att minska överskottet vilket borde återställa prisnivåerna och ha en positiv effekt på investeringarna – både existerande och nya.

Värt att notera är storleken på respektive justeringar, där de tekniska utgör merparten.

Beslutsprocess

Beslutet kring de tekniska justeringarna var väntat i slutet av våren och sågs inte som ett politiskt beslut då justeringarna var just tekniska i sin natur, det vill säga de syftade till att nå det redan beslutade målet. När en höjning av målnivån inkluderades blev beslutet mer politiskt, och propositionen behövde arbetas om för att gå igenom i Riksdagen. Värt att minnas är att nuvarande regering inte har en majoritet vilket påverkar beslutsprocesserna.

Det underliggande avtalet med Norge ska också uppdateras, givet att ambitionshöjningen endast accepteras av Norge om den svenska möjligheten till skattebefrielse ändras (signifikant minskning av undantagsmöjligheter från skatteplikt för elektrisk kraft i lag

1994:1776 om skatt på energi 11 kap. 2 §). Beslutet om avtal flyttades från den första propositionen till budgeten. Budgetbeslut fattas i slutet av november eller början av december. Vi har ingen anledning att tro att det uppdaterade avtalet inte kommer att få stöd.

Introduktion till elcertifikatsystemet

Systemet går till på så vis att producenter av förnybar elproduktion tilldelas ett elcertifikat för varje megawattimme (MWh) som produceras, vilket skapar utbudet av elcertifikat. Köpare är elanvändare (oftast hanterat genom elhandelsbolag) som årligen måste köpa en viss mängd elcertifikat per använd MWh uttryckt i en kvot. Om kvoten är 15 procent behöver man köpa 0,15 elcertifikat per MWh och det är detta som skapar efterfrågan på elcertifikat.

Elcertifikaten säljs på en marknad eller via bilaterala avtal, och blir en kompletterande intäkt till elpriset för producenter av förnybar elproduktion. Elleverantören debiterar elcertifikatkostnaden till kunden.

Kvoterna är det som styr systemet. Elanvändningen och kvoterna över tid ska motsvara den samlade produktionen inom elcertifikatsystemet över tid. Då elanvändningen är fast blir kvoterna det som håller balansen och säkrar att vi uppnår målsättningen. Elcertifikaten kan sparas för framtida år, så sambandet elproduktion och elanvändning med kvot behöver inte stämma exakt varje år, däremot aggregerat över tid.

När systemet startades i Sverige 2003 fanns redan en viss mängd anläggningar som blev berättigade till elcertifikat, men som inte ingår i målet om tillkommande produktion. År 2012 övergick systemet från att vara ett svenskt system till att vara ett gemensamt system med Norge. I det gemensamma systemet finns det existerande anläggningar som var (Sverige) eller blev (Norge) elcertifikatberättigade, utöver de nya anläggningar som byggdes under elcertifikatsystemets gång. Det är de nya anläggningarna som räknas in i målet om tillkommande produktion och som ska finansieras.

November 2015